

Lovforslag, men at det da kunde betragtes som aldeles falbet bort, saa at hans eget Forslag kunde have sig feirrigt paa Ruinerne af dette Lovforslag. Det skulde jeg endda egentlig ikke have Noget imod, dersom jeg virkelig kunde have tænkt mig, at den Phønix — om jeg turde kalde det saa — der skulde komme frem af dets Aske, var en saadan, at man kunde vente, at en ganske anden og lykkelig Stilling for Skolen derigjennem vilde træde frem. Jeg nægter ikke, at den ærede Landsthingsmand brugte meget skønne Navne og Betegnelser for det, der skulde bevirkes og frembringes ved hans Lovforslag; det var netop derigjennem, sagde han, at man skulde naae at bringe Almuefolev til dens rette, høie og skønne Betydning; det var derved, at den skulde faae den for den danske Almue meest tiltalende Stikfelse. Den ærede Landsthingsmand udfastede saaledes — det nægter jeg ikke — en ganske forføret Skildring af den Tilstand, som skulde komme frem, naar dette hans Lovforslag gik igjennem: — det vilde være et Skridt til, at Skolen skulde staae som det Sted, hvor det maatte betragtes som en Løn, som en Nydelse, at træde ind, for at faae Lov til at høre paa Underviisningen; at man derimod maatte føle sig tilbageskødt og straffet ved at lukkes ude deraf; at man skulde see Skolelæreren om Sommeren styrke sig i sin Fritid eller arbejde paa sin Jord eller udvide sine Kundskaber, saa at han atter om Vinteren kunde tage fat paa sit Arbejde med ganske fornyede og fornyede Kræfter. Det er nu ganske vist, at, dersom der i den ærede Landsthingsmands Forslag laa Noget, som kunde give blot en nogenlunde Grad af Sandsynlighed for at bringe det til en saadan Tilstand, saa skulde jeg med Glæde opgive det hele Lovforslag, og jeg skulde da finde, at det var ikke blot billigt kjøbt — thi der vil jo, som sagt, ikke foranlediges nogen som helst ny Udgift derved — men at det endog saa var noget ganske Fortrinligt, hvad man derigjennem havde opnaaet. Men jeg tilstaaer, at jeg har ikke denne Tro, jeg tvivler paa, at Den, der staaer i Spidsen for Skolevæsenet, Den, der overseer det i dets Heelhed og kjender det igjennem de mangfoldige Underretninger, der haves derom, nogen sinde skulde kunne hengive

sig til den Tro, at en saadan lykkelig Tilstand skulde kunne komme frem derved, at man pludselig igjennem et Lovforslag omstyrkede den hele nærværende Tingenes Orden og istedet derfor opstillede dette: at Skolen skulde være fuldkommen fri og netop igjennem denne sin Frihed vise sin Betydning. Jeg troer ikke, at der er nogen anden Vej at gaae, selv naar man skulde vente og ønske at komme til et saadant Maal som det, den ærede Landsthingsmand forestiller sig, end at gaae successtve frem i saa Henseende, saaledes som det allerede er skeet ved den af ham omtalte Lov af 2den Mai. Ligesom der ved denne allerede er gjort et ikke ringe Skridt fremad i denne Retning, saaledes vil det ogsaa skee ved det foreliggende Lovforslag, og det kan saaledes ikke nægtes, at den senere opstillede § 1 i Slutningen indeholder en Bestemmelse, som — hvorvidt man nu ellers kan have Betænkelighed mod den — dog i grunden kun sigter til lidt efter lidt, hvor Forholdene tale derfor, at naae til det Resultat, som den ærede Landsthingsmand har stillet som sit Maal. Der er dernæst ganske vist igjennem den Forbedring af Lærernes økonomiske Bilskaar, der er tilfjet ved denne Lov, aabenbart ingenlunde lagt nogen Hindring i veien for Opnaaelsen af dette Maal, som den ærede Landsthingsmand har stillet sig; thi, inden vi naae til det Standpunkt, som den ærede Landsthingsmand har tænkt sig ved, at man skulde forestille sig Lærerne om Sommeren indsamlede Kundskaber for atter med Liv og Vyst og Glæde at uddele dem om Vinteren, saa troer jeg, at det vil være vanskeligt at bringe Skolelærerne — med al Agtelse for mange af dem — selv til et saadant Standpunkt, at man ikke kunde tænke sig, at maaskee ganske det Modsatte vilde skee af, hvad den ærede Landsthingsmand forestiller sig, at de maaskee derhos kunde bringe det til, at de uden trykkende Næringsforger være istand til at skaffe sig en saadan yderligere Udvikling, som maatte ønskes. Det er altsaa aabenbart, at dette, selv om man nok saa meget tænker sig en saadan Tilstand som den, der er skildret i den ærede Landsthingsmands Foredrag, dog maa betragtes som et meget væsentligt Gjennemgangsled dertil. Det er derfor, hvad jeg med Hensyn